

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 193/2021
14.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца ДП „Залив“ Превозно трговинско друштво са ограниченом одговорношћу, Црвенка, ул. Ивана Милутиновића бр. 25, чији је пуномоћник Мирјана Секулић, адвокат из ..., против тужених: 1. „Ехporto“ ДОО из Зрењанина, ул. Бригадира Ристића бр. 1, чији је пуномоћник Драгана Мирков, адвокат из ... и 2. „Аграр Плус“ ДОО из Ђурђева, Руменачки пут бр. 119/а, чији је привремени заступник Бојан Јевтић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости, вредност предмета спора 5.614.995,47 динара, одлучујући о ревизији првотуженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6484/19 од 17.12.2020. године, у седници већа одржаној дана 14.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија првотуженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6484/19 од 17.12.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Новом Саду П 561/2019 од 01.10.2019. године, у ставу првом изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништав уговор закључен дана 08.02.2018. године између првотуженог и друготуженог, који је оверен код јавног бележника Мирјане Симовић Алексић дана 12.12.2018. године под бр. УОП-1: 1063-2018. У ставу другом изреке, делимично је усвојен евентуални тужбени захтев па је утврђено да је уговор о уступању који су дана 08.02.2018. године закључили првотужени и друготужени, без правног дејства према тужиоцу у мери колико је потребно да тужилац намира своје потраживање које има према друготуженом на основу правноснажне и извршне пресуде Привредног суда у Београду П 2533/2012 од 24.10.2012. године у износу од 1.031.247,28 динара, са законском затезном каматом и трошковима парничног поступка, па је првотужени обавезан да по основу примљеног новчаног износа по основу уговора о уступању који је закључио са друготуженим исплати тужиоцу износ од 1.031.247,28 динара са законском затезном каматом почев од 30.09.2010. године до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 152.662,00 динара, а на основу

правноснажне и извршне пресуде Привредног суда у Београду П 2533/2012 од 24.10.2012. године. У ставу трећем изреке, одбачена је тужба у делу евентуалног захтева којим је тужилац тражио да суд обавезе првотуженог да трпи да се тужилац намири у напред наведеном потраживању према друготуженом и то запленом новчаних средстава које је примио на основу уговора о уступању који је дана 08.02.2018. године закључио са друготуженим, а које новчано потраживање је спроведено у извршном поступку који се водио пред Привредним судом у Сомбору И 14/18. У ставу четвртном изреке, захтев за накнаду трошкова парничног поступка делимично је усвојен, па су обавезани првотужени и друготужени да солидарно тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка у износу од 474.125,00 динара. У ставу петом изреке, обавезан је тужилац да привременом заступнику друготуженог адвокату Бојану Јевтићу из ... исплати износ од 256.750,00 динара на име трошкова привременог заступања. У ставу шестом изреке, одбијен је захтев за утврђење парничних трошкова од досуђених а до тражених 496.625,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 6484/19 од 17.12.2020. године, у ставу првом изреке, одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Новом Саду П 561/2019 од 01.10.2019. године у ставу четвртном изреке. У ставу другом изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и утврђено да је ништав уговор закључен дана 08.02.2018. године између првотуженог и друготуженог, који је оверен код јавног бележника Мирјане Симовић Алексић дана 12.12.2018. године под бр. УОП-1: 1063-2018, а што су тужени дужни да трпе. У ставу трећем изреке, укинута је првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке. У ставу четвртном изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова жалбеног поступка исплате износ од 155.750,00 динара. У ставу петом изреке, одбијен је захтев првотуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену првотужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучује као посебној ревизији из члана 404. Закона о парничном поступку, а ради уједначавања судске праксе.

Тужилац је поднео одговор на ревизију у ком је оспорио ревизијске наводе. Поставио је одређен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Имајући у виду да је ревизија првотуженог дозвољена у складу са одредбама члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд није испитивао испуњеност услова за дозвољеност ревизије према одредби члана 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија) на коју се првотужени позива.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је одлучио да ревизија првотуженог није основана.

У поступку доношења побијене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији не

указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити у складу са одредбом члана 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 08.02.2018. године тужени другог реда као уступилац је са туженим првог реда као пријемником закључио уговор којим је уступио потраживање које друготужени има према тужиоцу по пресуди Привредног суда у Сомбору П 147/14 и то законске затезне камате у износу од 4.531.982,40 динара почев од 08.11.2009. године до исплате. Чланом 3. уговора о уступању потраживања договорено је да се пренос врши уз накнаду, с тим што ће висина и услови бити регулисани анексом. Пресудом Привредног суда у Београду П 2533/2012 од 24.10.2012. године по тужби тужиоца ДП „Залив“ ДОО из Црвенке против туженог „Аграр Плус“ ДОО из Ђурђева обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 1.031.247,28 динара са законском затезном каматом и трошкове парничног поступка у износу од 85.912,00 динара. Из извода са сајта Народне банке Србије од 12.03.2018. године првостепени суд је утврдио да је рачун друготуженог у блокади за износ од 66.467.545,43 динара укупно 1099 дана почев од 09.03.2015. године.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд закључује да уговор о цесији чија се ништавост тражи није закључен у циљу измиревања међусобних обавеза уступеоца привредног друштва „Аграр Плус“ ДОО из Ђурђева и стицаоца привредног друштва „Exporto“ ДОО из Зрењанина, да наведена привредна друштва немају међусобних дужничко-поверилачких односа, те да стога се не може применити одредба члана 5. став 2. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност. Такође, првостепени суд закључује да чак и да је наведени уговор закључен противно наведеном члану не би био ништав на основу члана 103. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је предвиђена прекршајна одговорност за поступање супротно наведеном члану. Стога је првостепени суд одбио примарни, а усвојио евентуални тужбени захтев којим је утврђено да је без дејства побијани уговор о уступању потраживања према тужиоцу у мери која је неопходна да се намири његово потраживање, налазећи да су испуњени услови из одредбе члана 280. став 1. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд у делу којим је одбијен примарни тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о уступању потраживања не прихвата изнето становиште првостепеног суда. Другостепени суд сматра да су у конкретном случају прекршене одредбе члана 5. став 2. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност имајући у виду да се наведеном законском одредбом изричито забрањује измирење обавезе учесника облигационих односа, између осталог, и путем цесије у време када је рачун блокиран било ког учесника трансакције због принудне наплате потраживања трећих лица. Другостепени суд даље образлаже да је циљ наведене законске одредбе да се законом установљени ред намирења у поступку принудне наплате не може изиграти вољом дужника и одређеног повериоца на начин којим се омогућава намирење његовог потраживања мимо установљеног редоследа принудне наплате. Из наведених разлога другостепени суд налази да уговор о уступању потраживања, будући да се њиме изиграва установљени ред извршења, јесте ништав према одредби члана 103. став 1. Закона о облигационим односима јер је овај правни посао супротан одредби члана 5. став 2. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност. У том делу је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и усвојио примарни

тужбени захтев. Следствено томе, другостепени суд је укинуо првостепену пресуду у делу којим је усвојен евентуални тужбени захтев.

Ревидент не прихвата изнето становиште другостепеног суда. Сматра да је у конкретном случају прописана прекршајна санкција за лица која не поштују члан 5. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, те да се никако не може радити о ништавости. Посебно указује да побијаним правним послом нису испуњене претходно засноване обавезе између странака, јер странке нису биле у облигационом односу, већ се ради о продаји потраживања као имовине друготуженог. Такође истиче да је у ранијим одлукама Привредног апелационог суда заузето становиште да овакви правни послови нису ништави управо због тога што је прописана друга санкција, а не ништавост.

Ревизија првотуженог није основана.

Врховни касациони суд прихвата дате разлоге другостепеног суда у погледу оцене пуноважности побијаног правног посла – уговора о уступању потраживања који су закључили првотужени и друготужени. У конкретном случају ради се о ништавом правном послу имајући у виду да је предузет супротно одредби члана 5. став 2. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност („Сл. гласник РС“ бр, 68/15). Наведеном законском одредбом прописано је да правна лица и предузетници не могу измиривати међусобне новчане обавезе на начин из става 1. овог члана (асигнација, цесија, приступање дугу, преузимање дуга, уступање дуга и др.), уколико су њихови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, осим ако друкчије није утврђено законом којим се уређује порески поступак. Правилно другостепени суд закључује да је циљ наведене законске одредбе да се спречи изигравање права приоритетног намирења поверилаца – трећих лица која су по редоследу принудне наплате приоритетног карактера.

Без утицаја су ревизијски наводи којима се указује да друготужени пре закључења уговора о уступању потраживања није био у облигационом односу са првотуженим, те да уговором о цесији нису намириване обавезе, већ да се радило о продаји потраживања. Ово из разлога што је према утврђеном чињеничном стању друготужени у моменту закључења уговора о цесији био у блокади и то за износ од преко 66.000.000,00 динара. Уступањем потраживања за који није утврђено да је примљена било каква противвредност, друготужени практично умањује своју активу и онемогућава или отежава намирење поверилаца који су у поступку принудне наплате, чиме се практично повређују одредбе члана 5. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност. Из наведених разлога се овакав правни посао мора подвести под одредбу члана 5. став 2. Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, јер је противан циљу наведене законске одредбе.

Генерална санкција за кршење императивних законских одредби прописана одредбом члана 103. Закона о облигационим односима, јесте ништавост, и она се само у рестриктивно одређеним случајевима може избећи (ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго). Из наведених разлога, чињеница да је Законом о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, прописана

прекршајна одговорност правних лица која су поступила супротно наведеној законској одредби, не искључује грађанскоправну санкцију која је установљена Законом о облигационим односима, а то је ништавост уговора.

Ревизијски суд је имао у виду наводе првотуженог да је Привредни апелациони суд у ранијим одлукама стајао на становишту да овакви правни послови нису ништави управо због чињенице да је прописана друга санкција, али Врховни касациони суд истиче да је правно становиште о санкцији наведених правних послова изражено у побијаној другостепеној одлуци у сагласности са актуелном судском праксом Врховног касационог суда.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд налази да је побијана одлука у преиначујућем делу правилна, те да не стоје ревизијски наводи на које ревидент указује.

На основу изнетог применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Применом одредбе члана 154. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка из разлога што трошкови састава одговора на ревизију и таксе на одговор на ревизију не представљају нужне и потребне трошкове ради вођења парнице.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић